

Üniversitelerin Kurum İç Değerlendirme Raporlarının Misyon ve Vizyon Analizi

Mission and Vision Analysis of Institutional Self Evaluation Reports of Universities

Mehmet Çiçeklitas¹ , İsa Sağbaş²

¹ Afyon Kocatepe Üniversitesi, Rektörlük, Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı, Afyonkarahisar, Türkiye

² Afyon Kocatepe Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Maliye Bölümü, Afyonkarahisar, Türkiye

Özet

Üniversiteler, her beş yılda bir stratejik planlarını ve her yıl ise bir önceki yılın değerlendirildiği kurum iç değerlendirme raporlarını hazırlamaktadır. Stratejik planla belirlenen misyon ve vizyon ifadelerinin üniversitelerin temel faaliyet alanlarına ilişkin kalite güvencesi süreçlerini izlemek amacıyla hazırlanan kurum iç değerlendirme raporlarına da yansımaları beklenmektedir. Çalışmanın örneklemini 1992 yılından önce kurulan devlet üniversiteleri, 1992 yılında kurulan devlet üniversiteleri ve 2002 yılından önce kurulan vakıf üniversiteleri oluşturmaktadır. Çalışmada üniversitelerin 2022 yılında yürürlükte bulunan stratejik planlarında belirlenmiş misyon ve vizyon bildirimlerinde en sık tekrar eden yedi kelime ayrı ayrı tespit edilmiş ve bu kelimelerin üniversitelerin 2021 yılı kurum iç değerlendirme raporlarına ne kadar yansıttıkları incelenmiştir. Bu incelemede MAXQDA Analytics Pro programından faydalanılmıştır. Ayrıca nitel araştırmada veri analizi yöntemlerinden biri olan içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Dokümanların analiz edilmesiyle elde edilen bulgular sonucunda gruplar arasında ve grup içinde benzerlik ve farklılıkları tespit edebilmek için kıyaslama çalışması yapılmıştır. Gruplar arasında kıyaslama yapıldığında misyon ve vizyon bildirimini yansıtmada en başarılı grubun 1992 yılından önce kurulan devlet üniversiteleri olduğu görülmüştür. Bununla birlikte üniversitelerin misyon ve vizyon bildirimlerini kurum iç değerlendirme raporlarına yeterince yansıtmadıkları tespit edilmiştir. Çalışmanın sonucunda üniversitelerin misyon ve vizyon bildirimleri ile kurum iç değerlendirme raporları arasındaki kopukluğun nedenleri irdelenmiş ve aralarındaki ilişkiyi güçlendirecek önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Stratejik Plan, Misyon, Vizyon, Kurum İç Değerlendirme Raporu, Kalite

Abstract

Universities prepare their strategic plans every five years, and their institutional self evaluation reports evaluate the previous year every year. It is expected that the mission and vision statements determined by the strategic plan will also be reflected in the institutional self evaluation reports, prepared to monitor the quality assurance processes related to the main activity areas of the universities. The study sample consists of state universities established before 1992, state universities established in 1992, and foundation universities established before 2002. In the study, the seven most frequently repeated words in the mission and vision statements determined in the universities' strategic plans in force in 2022 were determined separately, and the extent to which these words were reflected in the 2021 institutional self evaluation reports of the universities was examined. MAXQDA Analytics Pro program was used in this review. In addition, the content analysis technique, one of the data analysis methods in qualitative research, was used. As a result of the findings obtained by analyzing the documents, a comparison study was conducted to determine similarities and differences between and within the groups. When comparing the groups, it was seen that the most successful group in reflecting the mission and vision statement was the state universities established before 1992. However, it was determined that the universities did not adequately reflect their mission and vision statements in their institutional self evaluation reports. As a result of the study, the reasons for the disconnection between the mission and vision statements of the universities and the institutional self evaluation reports were examined, and suggestions were made to strengthen the relationship between them.

Keywords: Strategic Plan, Mission, Vision, Institutional Self Evaluation Report, Quality

Özel sektörde yer alan firmaların 19. yüzyıl ve sonrasında beşeri ve beşeri olmayan kaynaklarının artması ve konjonktürün getirdiği şartlardan minimum düzeyde etkilene istegi, bu firmaları hedeflerine ulaşmada rasyonel kararlar alabilmek için klasik yönetim anlayışının terk edilerek uzun vadeli planlarla geleceği somutlaştırmaya itmiştir (Hatiboğlu,

1986, s. 41; Pamuk ve ark., 1997, s. 7). Uzun vadeli planların tepkisel bir karakteristiğe sahip olması işletmeler için aldatıcı olabilmektedir. Bu yüzden planların bilinçli yapılması önem arz etmektedir (Güçlü, 2003, s. 61). Böylelikle işletmelerin bilinçli bir şekilde stratejik yönetim süreci ortaya koyma gerekliliği ortaya çıkmıştır. İşletmeler, stratejik yönetim sürecinde geleceğini planlarken hem

İletişim / Correspondence:

Mali Hiz. Uzm. Mehmet Çiçeklitas
Afyon Kocatepe Üniversitesi,
ANS Kampüsü, Rektörlük Binası,
Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı,
Afyonkarahisar / Türkiye
e-posta: ciceklitasm@gmail.com

Yükseköğretim Dergisi / TÜBA Higher Education Research/Review (TÜBA-HER), 15(ÖS), 7-23. © 2025 TÜBA
Geliş tarihi / Received: Kasım / November 1, 2023; Kabul tarihi / Accepted: Şubat / February 3, 2024

Bu makalenin atıf künyesi / How to cite this article: Çiçeklitas, M. & Sağbaş, İ. (2025). Üniversitelerin kurum iç değerlendirme raporlarının misyon ve vizyon analizi. *Yükseköğretim Dergisi*, 15(ÖS), 17-33. <https://doi.org/10.53478/yuksekogretim.1384317>

Bu çalışma "Üniversitelerin Kurum İç Değerlendirme Raporlarının Misyon ve Vizyon Analizi" başlıklı tezinden üretilmiştir.

ORCID: M. Çiçeklitas: 0009-0001-7198-3863; İ. Sağbaş: 0000-0002-9374-7247

çevrede meydana gelen fırsat ve tehditleri değerlendirmekte hem de rekabet gücünü ya da müşteri memnuniyetini artırma gibi hedeflerini gerçekleştirerek varlığını sürdürme yollarını ortaya koymaktadır (Dinçer, 1998, s. 35; Ülgen & Mirze, 2013, s. 27-28).

Stratejik yönetim sürecinin ilk aşaması, planlama evresidir. Planlama evresinde stratejik bilincin oluşması çalışmaları, planlama sürecinin zaman ve maliyet analizleri, süreçte rol alacak kişi ve birimlerin görevlendirmeleri yapılmaktadır. İşletmelerin üst yönetiminin yönlendirmeleri, tavsiye ve sınırlarını içeren stratejik yönetim ve operasyonel süreçleriyle ilgili olan stratejik planlama ilk başlarda birbirlerinden ayrı olarak görüle de daha sonrasında birbirlerinden ayrılmayan ve birbirlerini destekleyen süreçler olduğu görülmüştür (Steiner, 2010, s. 2-5). İkinci aşama ise iç çevre ve dış çevre analizi aşamasıdır. Kurum içi analiz aşamasında kurumun mevcut durumu (mali kaynakları, personel kapasitesi, fiziki imkanları vb.) bir bütün olarak değerlendirilmekte ve güçlü ve zayıf yönler tespit edilmektedir. Dış çevre analizi, işletmenin kontrolü dışında ortaya çıkabilecek fırsatların ve meydana gelebilecek tehditlerin değerlendirilmesidir (Peker & Poyraz, 2017, s. 78-84; Söyler, 2007, s. 106-107). Çevre analizi ve işletme içinde yapılan analizlerin tümü stratejik analiz evresi olarak adlandırılmaktadır. Stratejik analiz evresinden sonra işletmenin hedef ve politikaları belirlenmekte ve bunları gerçekleştirebilmek için alternatif stratejiler oluşturulmaktadır. İşletmeler kendilerine uygun stratejileri seçtikten sonra bu stratejilerin hayata geçirilebilmesi için kaynaklar temin edilmekte ve prosedürler oluşturulmaktadır. Stratejilerin uygulanmaya başlanması ile stratejik yönetim süreci sona ermemektedir. Uygulanan stratejilerin başarısını görebilmek için izleme ve değerlendirme süreçlerinden oluşan performans değerlendirmesi yapılarak geri bildirimlerle beslenen stratejik yönetim döngüsü devam etmektedir (Okumuş ve ark., 2012, s. 34).

Başarılı stratejik planların iki önemli aşaması bulunmaktadır. Bunlardan ilki iç ve dış çevre analizlerinin objektif olarak yapılmasıdır. İkincisi ise misyon ve vizyon bildirimlerinin işletmenin ve kurumların varlık nedeni ve gelecekteki rolünü içerecek şekilde oluşturulmasıdır (Hastürk, 2006; Yılmaz, 2016, s. 1200).

Özel sektörde stratejik yönetim uygulamalarıyla elde edilen kazanımlardan sonra bu uygulamalar kamu sektöründe de uygulanmaya başlanmıştır. Üniversitelerin yalnızca eğitim veren kurumlar olmasının ötesinde araştırmanın ve bilimin yapıldığı, bulundukları bölge, ülke, kıta ve hatta etimolojik kökeni dikkate alınarak evrenin ihtiyaçlarına cevap vermeye çalıştığı, geleceğe yön vermekle birlikte geleceği belirleyen kurumlar olduğu düşünüldüğünde üniversitelerin kamuda ve özel sektörde stratejik planları en iyi ve doğru uygulayan kurumlar olması beklenmektedir (Ayten, 2016, s. 142). Üniversitelerin üç temel yapı taşı olan eğitim, araştırma ve toplumsal katkı hizmetlerinin çağın beklentilerine cevap

verecek şekilde yönetilmesi, yeniden düzenlenmesi ve sürdürülmesi son derece önemli hale gelmiştir (Koyuncuoğlu & Tekin, 2022, s. 10-11). Bu nedenle stratejilerin ve stratejik yönelimlerin belirlenmesi yükseköğretim kurumları için önemlidir. Ülkemizde 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun yürürlüğe girmesiyle kamu idarelerine stratejik plan hazırlama yükümlülüğü getirilmiştir.

Üniversiteler İçin Stratejik Planlama Rehberinde stratejik yönetim, üniversitelerin orta ve uzun vadede odaklanmak istediği önceliklerin belirlenmesi, bütçe hazırlama ve uygulama sürecinde mali disiplinin sağlanması, kaynakların stratejik önceliklere göre dağıtılması ve etkin kullanılıp kullanılmadığının izlenmesi ile bunun üzerine kurulu bir hesap verme sorumluluğunun geliştirilmesi olarak tanımlanmıştır. Üniversitelerin varoluş sebebini ortaya koyan misyon bildirimi ile geleceğini sembolize eden vizyon bildirimlerini oluştururken faaliyetlerini belirledikleri misyon ve vizyon çerçevesinde gerçekleştirmeleri beklenmektedir.

Orta ve uzun vadeli hedeflerin belirlenmesi, kaynakların stratejik öncelikler dikkate alınarak dağıtılması ve kullanılması, mali disiplinin sağlanması, izleme ve değerlendirme sürecinin işletilmesi için stratejik planlara ihtiyaç bulunmaktadır. Stratejik planların fonksiyonu, yükseköğretim kurumları açısından ayrı ve önemli bir yere sahiptir. Üniversite sayısının önemli ölçüde artması, yeni gruplandırmaların ortaya çıkması (bölgesel kalkınma odaklı üniversiteler, araştırma üniversiteleri vb.), uluslararası arenada görünür olma isteği, hazine yardımları dışında maddi kaynak sağlanmak istenmesi vb. unsurlar yükseköğretim kurumlarında stratejik plan oluşturmayı güçlü bir enstrüman haline getirmektedir.

Campbell ve Yeung (1991), misyonu, örgütü bir bütün olarak bir arada tutan kültürel birleştirici olarak tanımlamıştır. Bu kültürel normlar, bireylerin davranışlarını, çalışma şekillerini ve örgütün amaçlarının uygulamaya koyulmasını etkileyen güçlü normları ve değerleri içermektedir. Misyon, örgütün amacı, kimliği, politikaları ve temel değerleri bileşenlerini içeren ve örgütün varoluş sebebini ortaya koyan bir kavramdır. Bu kavramda örgütün ne yaptığını, nasıl yaptığını ve kimin için yaptığının açıkça ifade edilmesi beklenmektedir (Akyüz, 2001, s. 135; Devlet Planlama Teşkilatı [DPT], 2003, s. 20). Rehber'de misyon bildirimi, üniversite tarafından gerçekleştirilen tüm faaliyetler ile yürütülen tüm hizmetleri kapsayan bir şemsiye kavram olarak tanımlanmıştır (Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı [CSBB], 2021).

Lissack ve Roos'a (2001, s. 55) göre vizyon, örgütün gelecekteki başarısı için bir rotadır veya örgütün oluşturduğu amaçlardır. Vizyon, kurumların ve işletmelerin uzun vadede neyi veya neleri yapmak istediğinin güçlü bir biçimde ifade edilmesidir. Birden fazla fonksiyona sahip örgütlerde vizyon daha önemli bir hale gelmektedir. Çünkü vizyon örgütün

farklı fonksiyonlara ve bileşenlere sahip birimlerini tek çatı altında toplayan bir unsurdur. Ayrıca vizyonunu güçlü bir biçimde belirlemiş kurumlar, kısa dönemli konjonktürel değişimlerden minimum düzeyde etkilenmektedirler (Barca, 2002, s. 20, DPT, 2003, s. 21).

Üniversiteler İçin Stratejik Planlama Rehberinde vizyon, üniversitenin geleceğini sembolize eden genel amacı olarak tanımlanmıştır. Vizyon kavramının stratejik planın kapsadığı beş yıllık süreyi aşarak daha uzun bir dönemde üniversitenin gerçekleştirmek istediklerini ve ulaşmak istediği yeri yansıtacak bir şekilde belirlenmesi gerektiği belirtilmiştir. Rehber’de ayrıca iyi belirlenmiş bir vizyon bildirimi ile üniversitenin farklı birimlerinde farklı görevleri yürüten birimlerin tek çatı altında toplanacağı ve bununla birlikte yönetim ve personel tarafından bilinen ve benimsenen bir vizyon bildirimi ile tüm çalışanların vizyona ulaşma konusunda teşvik edilmiş olacağına yer verilmektedir (CSBB, 2021).

Tüm kamu kurumlarında olduğu gibi üniversiteler için de misyon ve vizyon bildirimi belirlemek yasal bir zorunluluktur (Çakır, 2016, s. 14). Misyon ve vizyon bildirimlerinin bir ön çalışma yapıldıktan sonra özen gösterilerek titizlikle hazırlanmasının bu kavramların etki düzeyini artıracığı düşünülmektedir (Küçükçene & Özdemir, 2022, s. 434). Üniversiteler İçin Stratejik Plan Hazırlama Rehberinde üniversitelerin oluşturacakları misyon ve vizyon bildirimlerinde belirli kriterler yer almaktadır. Rehberde göre misyon bildirimleri; kısa, net ve öz bir biçimde ifade edilmeli, üniversitenin yetki ve sorumluluklarıyla tutarlı olmalı, mevzuatta yükseköğretim kurumlarına verilen tüm görevler detaylarıyla yazılmamalı, hizmetin yerine getirilme sürecini değil amacını tanımlamalı ve muğlak ve çatışan unsurlar içermemelidir. Bununla birlikte vizyon bildirimleri; kısa, net ve akılda kalıcı olmalı, iddialılık ile ulaşılabilirlik arasında denge kurmalı, idealist ve özgün olmalı, paydaşlar tarafından gelecekte algılanmak istenilen konumu dikkate almalı, değişim için ilham verici unsurlar barındırmalı ve orta ve uzun vadeli amaç, hedef ve projelere yön vermelidir (CSBB, 2021, s. 35-37).

1990’lı yılların sonlarında üniversiteler kalite güvencesi sistemi oluşturmaya başlamıştır. Ülkemizde de bu doğrultuda mevzuat oluşturulmuş ve özellikle Avrupa üniversitelerindeki yapı değişikçe ilgili mevzuatta değişiklikler yapılmıştır. Son olarak 2018 yılında yürürlüğe giren Yükseköğretim Kalite Güvencesi ve Yükseköğretim Kalite Kurulu Yönetmeliği ile Yükseköğretim Kalite Kurulu (YÖKAK), özerk bir yapıya kavuşmuş ve tüm yükseköğretim kurumlarında kalite komisyonu oluşturulması yönünde düzenleme yapılmıştır. Bu yönetmelikle birlikte üniversitelerin, her yılın Ocak-Mart aylarında birçok başlıkta bir önceki yılın değerlendirmelerini içeren kurum iç değerlendirme raporunu hazırlayarak YÖKAK tarafından tasarlanan web tabanlı bir sisteme yüklemeleri ve resmi internet sayfalarından kamuoyuna duyurmaları zorunlu

hale getirilmiştir (Yükseköğretim Kalite Güvencesi ve Yükseköğretim Kalite Kurulu Yönetmeliği).

KİDR’nin amacı, kurumun kendi güçlü ve gelişmeye açık yönlerini tanımasına ve iyileştirme süreçlerine katkı sağlamaktır. KİDR’de yükseköğretim kurumunun iç kalite güvencesi sisteminin olgunluk düzeyi irdelenmektedir. Bu kapsamda kurumun değerleri, misyon ve hedefleriyle uyumlu olarak; kalite güvencesi sistemi, eğitim ve öğretim, araştırma ve geliştirme, toplumsal katkı ve yönetim sistemi süreçlerinde sahip olduğu kaynakları ve yetkinlikleri nasıl planladığı ve yönettiği, kurum genelinde ve süreçler bazında izleme ve iyileştirmelerin nasıl gerçekleştirildiği, planlama, uygulama, izleme ve iyileştirme süreçlerine paydaş katılımının ve kapsayıcılığın nasıl sağlandığı, iç kalite güvencesi sisteminde güçlü ve iyileşmeye açık alanların neler olduğu, gerçekleştirilemeyen iyileştirmelerin nedenleri, yükseköğretimin hızlı değişen gündemi kapsamında kurumun rekabet avantajını koruyabilmesi için kalite güvencesi sisteminde sürdürülebilirliği nasıl sağlayacağı sorularını kanıta dayalı olarak yanıtlaması beklenmektedir (Yükseköğretim Kalite Kurulu [YÖKAK], 2022).

Bu maddeler üniversitelerin stratejik planla ortaya koydukları geleceğe bakış, farklılaşma stratejisi, strateji geliştirme ve izleme ve değerlendirme başlıklarıyla doğrudan ilişkilidir.

Üniversiteler KİDR’lerini, liderlik, yönetim ve kalite, eğitim ve öğretim, araştırma ve geliştirme, toplumsal katkı başlıklarını içerecek şekilde hazırlamaktadır. Bu başlıklar, birçok üniversitenin stratejik planındaki amaçlarıyla örtüşmektedir. Bununla birlikte bu başlıklar, üniversitelerin temel hizmetleri olduğu için üniversiteler, misyon ve vizyonlarını bu çerçevede şekillendirmektedir.

Yöntem

Çalışmamızın iki temel amacı bulunmaktadır. Bunlardan ilki kuruluşu daha eski tarihlere dayanan üniversitelerin, kurum kültürü ve kalite kültürü oluşturma avantajı bakımından KİDR’lerinde misyon ve vizyon ifadelerine yer verme oranlarının daha yakın tarihlerde kurulan üniversitelere göre daha fazla olup olmadığını ve ikincisi ise stratejik yönetim ve kalite süreçlerinin özel sektörde uygulandıktan sonra kamuda uygulanması ve özel sektörün kamuya göre daha verimli ve etkin çalıştığı görüşleri de dikkate alındığında vakıf üniversitelerinin KİDR’lerinde misyon ve vizyon ifadelerine yer verme oranlarının devlet üniversitelerine göre daha fazla olup olmadığını değerlendirmektir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Üniversitelerin kurum iç değerlendirme raporları hem üniversitelerin kurumsal web sayfalarında hem de YÖKAK’ın web sayfasında yıllar itibarıyla yayınlanmaktadır. Araştırma, örnekleme dâhil edilen üniversitelerin 2021 yılında yayınladıkları Kurum İç Değerlendirme Raporları ile sınırlı tutulmuştur.

Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini 129 devlet üniversitesi, 75 vakıf üniversitesi ve 4 vakıf meslek yüksekokulu olmak üzere toplam 208 yükseköğretim kurumu temsil etmektedir (Yükseköğretim Kurulu [YÖK], 2022).

Bu çalışmada araştırmanın evrenini oluşturan 208 üniversiteyi incelemek yerine kamunun ve özel sektörün işleyiş farklılıkları ve daha eski tarihlerde kurulan üniversitelerin kurumsal dönüşümünü tamamlayarak kurum kültürü ve kalite kültürü oluşturma avantajı sağlamanın beklenmesi nedenleriyle üniversiteler arasında üçlü bir gruplandırma yapılmıştır. Böylelikle 1992 yılından önce kurulan 28 devlet üniversitesi, 1992 yılında kurulan 24 devlet üniversitesi ve 2002 yılından önce kurulan 22 vakıf üniversitesinden oluşan üç gruplu bir örneklem oluşturulmuştur.

Çalışmanın Yöntemi

Çalışmada nitel araştırmada veri analizi yöntemlerinden biri olan içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Bu analiz, dokümanların, ifadelerin ya da kayıtların karakterize edilerek karşılaştırılması ve kaynak içeriklerinin sistematik olarak tanımlanması için kullanılan bir yöntemdir (Altunışık ve ark., 2010, s. 322).

Üniversitelerin tek bir misyonu ya da vizyonu bulunmadığı için üniversitelerin misyon ve vizyon bildirimlerinin kurum iç değerlendirme raporlarına etkilerini ölçmek mümkün olmamaktadır. Bu yüzden bu çalışmada öncelikle çalışmaya dâhil edilen üç gruptaki üniversitelerin çalışmanın yapıldığı yılda yürürlükte bulunan stratejik planlarına üniversitelerin web sitelerinden ve Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı'nın "Kamuda Stratejik Yönetim" web sayfasından ulaşılmıştır. Daha sonra bu stratejik planlarda yer alan misyon ve vizyon bildirimleri farklı kategoriler için ayrı dosyalar halinde birleştirilmiştir. Elde edilen bildirimlerden aşağıda yer alan altı kategori elde edilmiştir:

- 1992'den önce kurulan devlet üniversitelerinin misyon ve vizyonlarında en sık tekrar eden yedi kelime,
- 1992 yılında kurulan devlet üniversitelerinin misyon ve vizyonlarında en sık tekrar eden yedi kelime,
- 2002'den kurulan vakıf üniversitelerinin misyon ve vizyonlarında en sık tekrar eden yedi kelime.

Böylelikle örnekleme dahil edilen üniversitelerin misyon ve vizyon bildirimlerinde en sık tekrar eden yedi kelime dikkate alınarak üniversiteler için ortak bir misyon ve vizyon oluşturulmaya çalışılmıştır. Daha sonrasında elde edilen misyon ve vizyon bildirimleri ilgili gruptaki üniversitelerin KİDR'lerinde taranarak bir sıralama elde edilmiş ve bildirimlerin kullanım sıklığına göre yorum yapılmıştır.

Bulgular

Üniversitelerin Misyon ve Vizyon Bildirimlerinde En Sık Tekrar Eden Kelimeler

Üniversitelerin misyon ve vizyon bildirimlerinde en sık tekrar eden kelimeler, MAXQDA Programında kelime matrisi tarayıcısı aracılığıyla taranmıştır. Üniversitelerin misyon bildirimlerinde en sık tekrar eden kelimelerden ilk yedisine ■ Tablo 1'de, vizyon bildirimlerinde en sık tekrar eden kelimelerden ilk yedisine ise ■ Tablo 2'de yer verilmiştir. Böylelikle her bir grup için yedi kelimeden oluşan ortak bir misyon ve vizyon bildirimi oluşturulmuştur. Kelimeler listelenirken kelimelerin en az dört harfli olmasına, anlamlılık düzeylerine ve ikili ve üçlü kelime kombinasyonlarındaki sıralamaya dikkat edilmiştir. Tablolarda ayrıca sözcüklerin uzunlukları, frekans değerleri ve yüzdesel oranları da görülmektedir.

■ Tablo 1

Üniversitelerin Misyonlarında En Sık Tekrar Eden Kelimelerin Uzunluğu, Frekansı ve Oranları (%)

Kategori Adı	Sözcük	Sözcük Uzunluğu	Frekans	Oran (%)
1992 Yılından Önce Kurulan Devlet Üniversiteleri	araştırma	9	12	1,57
	bilimsel	8	12	1,57
	eğitim	6	11	1,44
	evrensel	8	11	1,44
	bilim	5	10	1,31
	toplumsal	9	10	1,31
	bilgi	5	9	1,18
1992 Yılında Kurulan Devlet Üniversiteleri	toplum	9	18	5,23
	araştırma	9	14	4,07
	bilgi	5	12	3,49
	bilim	5	12	3,49
	evrensel	8	10	2,91
	teknoloji	9	10	2,91
	girişimci	9	9	2,62
2002'den Önce Kurulan Vakıf Üniversiteleri	toplum	9	23	4,01
	bilim	6	17	2,96
	evrensel	8	17	2,96
	araştırma	9	16	2,79
	bilgi	5	11	1,92
	eğitim	6	11	1,92
	yenilikçi	9	10	1,74

Tablo 2

Üniversitelerin Vizyonlarında En Sık Tekrar Eden Kelimelerin Uzunluğu, Frekansı ve Oranları (%)

Kategori Adı	Sözcük	Sözcük Uzunluğu	Frekans	Oran (%)
1992 Yılından Önce Kurulan Devlet Üniversiteleri	araştırma	9	22	8,70
	eğitim	6	15	5,93
	uluslararası	12	13	5,14
	dünya	7	12	4,74
	öncü	4	11	4,35
	bilimsel	8	9	3,56
1992 Yılında Kurulan Devlet Üniversiteleri	gelecek	8	9	3,56
	uluslararası	12	14	6,54
	eğitim	6	13	6,07
	araştırma	9	10	4,67
	ulusal	6	9	4,21
	yenilik	9	9	4,21
2002'den Önce Kurulan Vakıf Üniversiteleri	toplum	7	8	3,74
	öncü	4	7	3,27
	toplum	7	12	2,54
	araştırma	9	11	2,33
	dünya	5	11	2,33
	bilimsel	8	9	1,91
	evrensel	8	9	1,91
	akademik	8	8	1,69
	uluslararası	12	8	1,69

Tablo 3

Üniversitelerin Misyon Bildirimlerinde En Sık Tekrar Eden Ortak Kelimeler

1992 Yılından Önce Kurulan Üniversiteler	1992 Yılında Kurulan Üniversiteler	2002 Yılından Önce Kurulan Vakıf Üniversiteleri
araştırma	toplum	toplum
bilimsel	araştırma	bilim
eğitim	bilgi	evrensel
evrensel	bilim	araştırma
bilim	evrensel	bilgi
toplum	teknoloji	eğitim
bilgi	girişimci	yenilik

Araştırmaya dâhil edilen üç üniversite grubunun misyon bildirimlerinde en sık tekrar eden ortak kelimelere ■ Tablo 3'te yer verilmiştir. ■ Tablo 3 incelendiğinde araştırma, evrensel, bilim, toplum ve bilgi kelimelerinin üç grupta da

yer aldığı görülmektedir. Eğitim kelimesi ise iki grupta yer almaktadır. Bununla birlikte bilimsel, teknoloji, girişimci ve yenilik sözcükleri yalnızca bir grupta yer almaktadır.

Araştırmaya dâhil edilen üç üniversite grubunun vizyon bildirimlerinde en sık tekrar eden ortak kelimelere ■ Tablo 4'te yer verilmiştir. ■ Tablo 4 incelendiğinde araştırma ve uluslararası sözcüklerinin üç grupta da yer aldığı görülmektedir. Eğitim, dünya, öncü, bilimsel ve toplum kelimeleri ise iki grupta yer almaktadır. Bununla birlikte gelecek, ulusal, yenilik, evrensel ve akademik kelimeleri yalnızca bir grupta yer almaktadır.

Tablo 4

Üniversitelerin Vizyon Bildirimlerinde En Sık Tekrar Eden Ortak Kelimeler

1992 Yılından Önce Kurulan Üniversiteler	1992 Yılında Kurulan Üniversiteler	2002 Yılından Önce Kurulan Vakıf Üniversiteleri
araştırma	uluslararası	toplum
eğitim	eğitim	araştırma
uluslararası	araştırma	dünya
dünya	ulusal	bilimsel
öncü	yenilik	evrensel
bilimsel	toplum	akademik
gelecek	öncü	uluslararası

Üniversitelerin Misyon ve Vizyon Bildirimi Sözcüklerine Yer Verme Oranları

Bu başlıkta yer alan tablolarda, oluşturulan ortak misyon ve vizyon kelimelerinin üniversitelerin kurum iç değerlendirme raporlarında ne kadar tekrar ettiği ile üniversitelerin bu bildirimlere yer verme oranları ve raporlardaki toplam kelime sayıları gösterilmiştir. Üniversitelerin kurum iç değerlendirme raporlarında misyon ve vizyon ifadelerinin tekrar etme sayılarının toplamı, rapordaki toplam kelime sayısına bölünmüş ve raporda misyon ve vizyon bildirimi kelimelerine yer verilme oranı yüzdesel olarak hesaplanmıştır. Bu hesaplama, misyon ve vizyon ifadeleri için ayrı ayrı yapılmış ve böylece bir üniversitenin raporundaki misyon bildirimi kelimelerine yer verme oranı ile vizyon bildirimi kelimelerine yer verme oranı karşılaştırılabilir hale getirilmiştir. Misyon ve vizyon bildirimi sözcüklerinin üniversitelerin kurum iç değerlendirme raporlarında tekrar etme yoğunluklarının daha iyi görülebilmesi için tablolar ısı haritası oluşturularak sunulmuştur.

Aşağıda yer alan ■ Tablo 5'te 1992 yılından önce kurulan devlet üniversitelerinin misyon bildirimi kelimelerine kurum iç değerlendirme raporlarında yer verme oranları analiz edilmiştir. Üniversitelerin araştırma, bilimsel, eğitim, evrensel, bilim, toplum ve bilgi kelimelerine kurum iç değerlendirme raporlarında oransal olarak en fazla yer veren üniversite Hacettepe Üniversitesi (%3,56) ve sayısal

olarak en fazla yer veren üniversite Gazi Üniversitesi'dir (1270). Bu grupta yer alan üniversitelerin misyon bildirimi kelimelerine raporlarında yer verme oranlarının ortalaması %2,65'tir. Eğitim kelimesi, 4422 tekrar ile bu raporlarda en çok tekrar eden misyon bildirimi kelimesi iken evrensel kelimesi 70 tekrar ile en az tekrar eden misyon bildirimi kelimesidir.

Aşağıda yer alan Tablo 6'da 1992 yılından önce kurulan devlet üniversitelerinin vizyon bildirimi kelimelerine kurum iç değerlendirme raporlarında yer verme oranları analiz edilmiştir. Araştırma, eğitim, uluslararası, dünya, öncü, bilimsel ve gelecek kelimelerine kurum iç değerlendirme raporlarında en çok yer veren üniversite Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi (%2,66) ve en az yer veren üniversite

Tablo 5

1992 Yılından Önce Kurulan Devlet Üniversitelerinin Misyon Bildirimi Kelimelerine Kurum İç Değerlendirme Raporlarında Yer Verme Oranları

Üniversite Adı	Araştırma	Bilimsel	Eğitim	Evrensel	Bilim	Toplum	Bilgi	Misyon Bildirimi Toplam	Toplam Kelime Sayısı	Misyon Bildirimi Kelimelerine Yer Verilme Oranı (%)
Hacettepe Üni.	146	18	202	5	42	71	96	580	16.273	3,56
Boğaziçi Üni.	216	23	96	4	56	70	68	533	16.555	3,22
M. Sinan Güz. San. Üni.	121	38	130	2	46	46	61	444	14.075	3,15
Selçuk Üni.	112	13	131	2	19	52	53	382	12.570	3,04
Ankara Üni.	226	42	152	10	67	95	127	719	23.854	3,01
Çukurova Üni.	197	38	203	4	72	66	96	676	22.840	2,96
Karadeniz Teknik Üni.	109	9	187	2	23	55	81	466	16.085	2,90
Sivas Cumhuriyet Üni.	152	34	168	6	73	76	117	626	21.693	2,89
İnönü Üni.	103	32	110	4	40	54	57	400	14.219	2,81
Yıldız Teknik Üni.	119	28	125	0	42	75	110	499	17.901	2,79
Akdeniz Üni.	114	22	111	4	32	55	44	382	13.755	2,78
Gazi Üni.	350	84	332	2	184	103	215	1.270	45.957	2,76
Van Yüzüncü Yıl Üni.	94	8	70	0	19	30	42	263	9.568	2,75
Dokuz Eylül Üni.	106	21	200	0	45	48	115	535	19.659	2,72
Atatürk Üni.	108	21	87	5	37	52	70	380	14.021	2,71
Orta Doğu Teknik Üni.	180	21	89	2	38	55	95	480	18.742	2,56
Bursa Uludağ Üni.	38	2	58	0	9	13	47	167	6.668	2,50
Fırat Üni.	89	16	135	0	41	38	124	443	17.791	2,49
Trakya Üni.	49	12	97	0	24	31	45	258	10.608	2,43
Dicle Üni.	181	44	161	1	71	79	104	641	26.783	2,39
Gaziantep Üni.	108	48	197	3	76	71	106	609	26.473	2,30
Anadolu Üni.	274	44	312	4	86	108	233	1.061	46.253	2,29
İstanbul Teknik Üni.	160	16	195	2	36	72	118	599	26.388	2,27
Marmara Üni.	78	4	150	1	32	45	109	419	18.668	2,24
Ondokuz Mayıs Üni.	80	10	69	0	17	26	39	241	10.861	2,22
Erciyes Üni.	98	23	290	1	44	48	100	604	27.403	2,20
Ege Üni.	227	28	241	3	53	83	117	752	35.101	2,14
İstanbul Üni.	98	19	124	3	43	29	97	413	20.691	2,00
Toplam	3.933	718	4.422	70	1.367	1.646	2.686			

Fırat Üniversitesi'dir (%1.57). Üniversitelerin kurum iç değerlendirme raporlarında vizyon bildirimi kelimelerine yer verme oranlarının ortalaması %2,02'dir. İlgili kelimelere bir raporda en fazla yer verilme sayısı 935 (Gazi Üniversitesi) ve en az 114'tür (Bursa Uludağ Üniversitesi). Eğitim kelimesi 4422 tekrar ile en çok tekrar eden kelime iken gelecek kelimesi 124 tekrar ile en az tekrar eden kelimedir.

1992 yılından önce kurulan 28 devlet üniversitesinin kurum iç değerlendirme raporlarında misyon ve vizyon ifadelerine yer verme oranları birlikte değerlendirildiğinde; raporlarında misyon ifadelerine en çok yer veren ilk on üniversiteden yedisinin raporlarında vizyon ifadesine en çok yer veren ilk on üniversite arasında yer aldığı görülmektedir. Bununla birlikte raporlarında misyon ifadelerine en az yer veren ilk on üniversiteden sekizinin raporlarında vizyon ifadesine en az yer veren ilk on üniversite arasında yer aldığı görülmektedir.

Tablo 6

1992 Yılından Önce Kurulan Devlet Üniversitelerinin Vizyon Bildirimi Kelimelerine Kurum İç Değerlendirme Raporlarında Yer Verme Oranları

Üniversite Adı	Araştırma	Eğitim	Uluslararası	Dünya	Öncü	Bilimsel	Gelecek	Vizyon Bildirimi Toplam	Toplam Kelime Sayısı	Vizyon Bildirimi Kelimelerine Yer Verilme Oranı (%)
M. Sinan Güz. San. Üni.	121	130	60	11	6	38	8	374	14.075	2,66
Hacettepe Üniversitesi	146	202	43	6	8	18	3	426	16.273	2,62
Selçuk Üniversitesi	112	131	49	13	2	13	2	322	12.570	2,56
Boğaziçi Üniversitesi	216	96	44	20	7	23	9	415	16.555	2,51
Çukurova Üniversitesi	197	203	78	11	4	38	1	532	22.840	2,33
Ankara Üniversitesi	226	152	93	19	6	42	8	546	23.854	2,29
Karadeniz Teknik Üni.	109	187	51	4	3	9	1	364	16.085	2,26
Van Yüzüncü Yıl Üni.	94	70	28	5	5	8	1	211	9.568	2,21
Dokuz Eylül Üni.	106	200	78	6	3	21	4	418	19.659	2,13
Akdeniz Üniversitesi	114	111	38	2	0	22	4	291	13.755	2,12
İnönü Üniversitesi	103	110	34	9	3	32	7	298	14.219	2,10
Orta Doğu Teknik Üni.	180	89	91	4	2	21	4	391	18.742	2,09
Gazi Üniversitesi	350	332	135	14	11	84	9	935	45.957	2,03
Yıldız Teknik Üni.	119	125	62	9	8	28	4	355	17.901	1,98
Atatürk Üniversitesi	108	87	48	4	6	21	4	278	14.021	1,98
Dicle Üniversitesi	181	161	110	14	9	44	5	524	26.783	1,96
Sivas Cumhuriyet Üni.	152	168	48	7	2	34	7	418	21.693	1,93
İstanbul Teknik Üni.	160	195	82	18	3	16	5	479	26.388	1,82
Ege Üniversitesi	227	241	107	14	9	28	9	635	35.101	1,81
Ondokuz Mayıs Üni.	80	69	35	0	0	10	1	195	10.861	1,80
Gaziantep Üniversitesi	108	197	95	4	3	48	4	459	26.473	1,73
Trakya Üniversitesi	49	97	21	1	0	12	2	182	10.608	1,72
Bursa Uludağ Üni.	38	58	16	0	0	2	0	114	6.668	1,71
Erciyes Üniversitesi	98	290	37	10	5	23	2	465	27.403	1,70
İstanbul Üniversitesi	98	124	80	19	3	19	5	348	20.691	1,68
Marmara Üniversitesi	78	150	47	12	9	4	6	306	18.668	1,64
Anadolu Üniversitesi	274	312	87	19	9	44	5	750	46.253	1,62
Fırat Üniversitesi	89	135	25	8	3	16	4	280	17.791	1,57
Toplam	3.933	4.422	1.722	263	129	718	124			

Bu üniversitelerin raporlarında misyon bildirimi kelimelerine yer verme oranlarının ortalaması %2,65 iken vizyon bildirimi kelimelerine yer verme oranlarının ortalaması %2,02'dir. 1992 yılından önce kurulan devlet üniversitelerinin misyon bildirimi kelimelerine vizyon bildirimi kelimelerine oranla raporlarında daha fazla yer verdiği görülmektedir.

1992 yılında kurulan devlet üniversitelerinin, oluşturulan misyon bildirimi kelimelerine kurum iç değerlendirme raporlarında yer verme oranları Tablo 7'de analiz

edilmiştir. Yapılan analizlerde 1992 yılında kurulan devlet üniversiteleri grubundan misyon bildirimi kelimelerine kurum iç değerlendirme raporlarında oransal olarak en çok yer veren üniversitenin İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü olduğu (%2,28) görülmektedir. İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü ayrıca misyon bildirimi kelimelerinin sayısal olarak en fazla tekrar ettiği (686) rapora sahip üniversitedir. Bu grupta yer alan üniversiteler, misyon bildirimi kelimelerine ortalama %1,76 oranında yer vermiştir. Raporlarda en fazla tekrar eden kelime 3014 tekrar ile araştırma kelimesi iken evrensel kelimesi 53 tekrar ile en az tekrar eden kelimedir.

Tablo 7

1992 Yılında Kurulan Devlet Üniversitelerinin Misyon Bildirimi Kelimelerine Kurum İç Değerlendirme Raporlarında Yer Verme Oranları

Üniversite Adı	Toplum	Araştırma	Bilgi	Bilim	Evrensel	Teknoloji	Girişimci	Misyon Bildirimi Toplam	Toplam Kelime Sayısı	Misyon Bildirimi Kelimelerine Yer Verilme Oranı (%)
İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü	47	272	130	109	7	107	14	686	30.115	2,28
Galatasaray Üni.	52	180	85	53	1	10	6	387	17.015	2,27
Kafkas Üniversitesi	65	148	108	60	1	25	11	418	18.786	2,23
Aydın Adnan Menderes Üni.	50	150	98	45	1	33	9	386	17.545	2,20
Manisa Celâl Bayar Üni.	46	115	54	24	1	10	8	258	12.418	2,08
Gebze Teknik Üni.	41	149	108	60	4	62	8	432	21.022	2,05
Kırıkkale Üniversitesi	58	122	119	72	2	18	5	396	21.014	1,88
Bolu Abant İzzet Baysal Üni.	32	138	86	23	7	12	5	303	16.243	1,87
K. Sütçü İmam Üni.	41	124	61	28	0	15	3	272	14.593	1,86
Balıkesir Üniversitesi	49	99	56	43	2	12	5	266	14.478	1,84
Süleyman Demirel Üni.	42	166	101	29	1	19	29	387	21.074	1,84
T. Gaziosmanpaşa Üni.	69	133	118	71	8	24	8	431	23.653	1,82
Harran Üniversitesi	22	78	43	44	5	21	4	217	12.205	1,78
Z. Bülent Ecevit Üni.	47	168	114	66	1	47	6	449	25.904	1,73
Pamukkale Üniversitesi	32	101	74	26	3	9	0	245	15.015	1,63
Ç. Onsekiz Mart Üni.	43	152	76	33	1	16	13	334	21.175	1,58
Kocaeli Üniversitesi	104	109	109	40	3	15	11	391	24.860	1,57
Muğla Sıtkı Koçman Üni.	54	102	95	41	2	16	1	311	19.808	1,57
Mersin Üniversitesi	18	65	24	13	0	12	0	132	8.490	1,55
Afyon Kocatepe Üni.	61	130	95	37	0	9	6	338	21.925	1,54
Sakarya Üniversitesi	42	84	67	16	1	19	5	234	15.613	1,50
H. Mustafa Kemal Üni.	31	85	68	30	0	13	3	230	15.759	1,46
N. Ömer Halisdemir Üni.	23	77	81	34	2	24	0	241	20.616	1,17
K. Dumlupınar Üni.	38	67	115	27	0	13	2	262	23.836	1,10
Toplam	1.107	3.014	2.085	1.024	53	561	162			

1992 yılında kurulan devlet üniversitelerinin oluşturulan vizyon bildirimi kelimelerine kurum iç değerlendirme raporlarında yer verme oranları Tablo 8’de analiz edilmiştir. Yapılan analizlerde vizyon bildirimi sözcüklerine kurum iç değerlendirme raporunda oransal olarak en çok yer veren üniversitenin Sakarya Üniversitesi olduğu (%4,44) anlaşılmıştır. Üniversitelerin kurum iç değerlendirme raporlarında vizyon bildirimi kelimelerine yer verme oranlarının ortalaması %2,05’tir. Ortak vizyon bildirimi sözcüklerine sayısal olarak en fazla yer veren üniversite (727), İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsüdür. Ortak vizyon bildirimi kelimelerinden eğitim kelimesi, 3622 tekrar ile en çok tekrar eden kelime iken öncü kelimesi, 72 tekrar ile en az tekrar eden kelimedir.

1992 yılında kurulan 24 devlet üniversitesinin kurum iç değerlendirme raporlarında misyon ve vizyon ifadelerine yer verilme oranları birlikte değerlendirildiğinde; raporlarında misyon ifadelerine en çok yer veren ilk on üniversiteden beşinin raporlarında vizyon ifadesine en çok yer veren ilk on üniversite arasında yer aldığı görülmektedir. Bununla birlikte raporlarında misyon ifadelerine en az yer veren ilk on üniversiteden altısının raporlarında vizyon ifadesine en az yer veren ilk on üniversite arasında yer aldığı görülmektedir. Bu üniversitelerin raporlarında misyon bildirimi kelimelerine yer verme oranlarının ortalaması %1,76 iken vizyon bildirimi kelimelerine yer verme oranlarının ortalaması %2,05’tir. 1992 yılında kurulan devlet üniversitelerinin vizyon bildirimi kelimelerine misyon bildirimi kelimelerine oranla raporlarında daha fazla yer verdiği görülmektedir.

Tablo 8

1992 Yılında Kurulan Devlet Üniversitelerinin Vizyon Bildirimi Kelimelerine Kurum İç Değerlendirme Raporlarında Yer Verme Oranları

Üniversite Adı	Uluslararası	Eğitim	Araştırma	Ulusal	Yenilik	Toplum	Öncü	Vizyon Bildirimi Toplam	Toplam Kelime Sayısı	Vizyon Bildirimi Kelimelerine Yer Verilme Oranı (%)
Sakarya Üniversitesi	66	142	84	31	8	42	4	377	8.490	4,44
Z. Bülent Ecevit Üni.	62	313	168	40	6	47	2	638	15.759	4,05
Galatasaray Üni.	47	164	180	14	5	52	3	465	12.418	3,74
T. Gaziosmanpaşa Üni.	78	200	133	41	12	69	1	534	15.613	3,42
K. Dumlupınar Üni.	125	160	67	23	2	38	1	416	12.205	3,41
Kafkas Üniversitesi	42	157	148	27	5	65	4	448	14.593	3,07
İzmir Yüksek Tekn. Ens.	106	213	272	64	18	47	7	727	23.836	3,05
Aydın Adnan Mend. Üni.	92	87	150	35	11	50	4	429	17.015	2,52
K. Sütçü İmam Üni.	42	106	124	21	3	41	3	340	14.478	2,35
Ç. Onsekiz Mart Üni.	57	177	152	32	17	43	3	481	20.616	2,33
Süleyman Demirel Üni.	74	141	166	38	11	42	3	475	21.925	2,17
Balıkesir Üniversitesi	49	176	99	23	3	49	0	399	18.786	2,12
Kocaeli Üniversitesi	58	174	109	25	8	104	6	484	23.653	2,05
Kırıkkale Üniversitesi	57	154	122	36	2	58	0	429	21.074	2,04
Gebze Teknik Üni.	45	149	149	23	6	41	8	421	21.022	2,00
B. Abant İzzet B. Üni.	36	114	138	25	4	32	1	350	17.545	1,99
H. Mustafa Kemal Üni.	42	122	85	19	0	31	0	299	16.243	1,84
Muğla Sıtkı Koçman Üni.	41	145	102	13	1	54	3	359	21.175	1,70
Pamukkale Üniversitesi	36	102	101	23	3	32	4	301	19.808	1,52
Afyon Kocatepe Üni.	65	162	130	21	5	61	1	445	30.115	1,48
N. Ömer Halisdemir Üni.	37	185	77	17	4	23	8	351	24.860	1,41
Harran Üniversitesi	38	112	78	22	7	22	4	283	21.014	1,35
Manisa Celâl Bayar Üni.	33	113	115	13	16	46	2	338	25.904	1,30
Mersin Üniversitesi	14	54	65	7	0	18	0	158	15.015	1,05
Toplam	1.342	3.622	3.014	633	157	1.107	72			

2002 yılından önce kurulan vakıf üniversitelerinin misyon bildirim kelimelerine kurum iç değerlendirme raporlarında yer verme oranları Tablo 9'da incelenmiştir. Yapılan analizlerde Haliç Üniversitesinin ortak misyon sözcüklerine oransal olarak en çok yer veren vakıf üniversitesi olduğu görülmüştür. Bununla birlikte ortak misyon bildirim kelimelerine sayısal olarak en çok yer veren üniversite ise 1450 kelime ile İstanbul Okan Üniversitesidir. Vakıf üniversitelerinin kurum iç değerlendirme raporlarında misyon bildirim kelimelerine yer verme oranlarının ortalaması %2,34'tür. Eğitim kelimesi, 4349 tekrar ile örnekleme dahil edilen vakıf üniversitelerinin kurum iç değerlendirme raporlarında en çok tekrar eden kelime iken evrensel kelimesi 69 tekrar ile en az tekrar eden kelimedir. 2002 yılından önce kurulan vakıf üniversitelerinin vizyon

bildirimi kelimelerine kurum iç değerlendirme raporlarında yer verme oranları Tablo 10'da incelenmiştir. Yapılan analizlerde Doğu Üniversitesinin ortak misyon sözcüklerine oransal olarak en çok yer veren (%2,31) vakıf üniversitesi olduğu görülmüştür. Bununla birlikte ortak misyon bildirim kelimelerine sayısal olarak en çok yer veren üniversite ise 904 kelime ile İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesidir. Vakıf üniversitelerinin kurum iç değerlendirme raporlarında misyon bildirim kelimelerine yer verme oranlarının ortalaması %1,77'dir. Araştırma kelimesi, 2986 tekrar ile örnekleme dahil edilen vakıf üniversitelerinin kurum iç değerlendirme raporlarında en çok tekrar eden kelime iken evrensel kelimesi 69 tekrar ile en az tekrar eden kelimedir.

■ Tablo 9

2002 Yılından Önce Kurulan Vakıf Üniversitelerinin Misyon Bildirimi Kelimelerine Kurum İç Değerlendirme Raporlarında Yer Verme Oranları

Üniversite Adı	Toplum	Bilim	Evrensel	Araştırma	Bilgi	Eğitim	Yenilik	Misyon Bildirimi Toplam	Toplam Kelime Sayısı	Misyon Bildirimi Kelimelerine Yer Verilme Oranı (%)
Haliç Üniversitesi	19	13	1	44	38	70	3	188	6.220	3,02
Işık Üniversitesi	17	16	2	30	49	27	9	150	5.258	2,85
Çankaya Üniversitesi	55	71	2	152	117	178	15	590	21.407	2,76
Ufuk Üniversitesi	46	93	1	90	190	470	2	892	33.335	2,68
Sabancı Üniversitesi	112	53	0	356	142	217	21	901	33.685	2,67
Kadir Has Üniversitesi	55	14	10	96	43	109	5	332	12.417	2,67
Çağ Üniversitesi	32	26	0	69	33	86	2	248	9.310	2,66
Doğu Üniversitesi	53	70	5	116	120	130	6	500	20.340	2,46
İstanbul Okan Üni.	86	57	13	229	435	596	34	1450	59.234	2,45
İ. Doğramacı Bilkent Üni.	64	77	0	318	268	363	20	1110	45.805	2,42
İstanbul Bilgi Üni.	85	34	4	136	156	236	14	665	27.964	2,38
İzmir Ekonomi Üni.	58	30	7	93	83	161	7	439	18.470	2,38
Başkent Üniversitesi	62	43	2	94	107	165	13	486	21.698	2,24
Yeditepe Üniversitesi	68	45	0	113	120	182	12	540	24.339	2,22
Bahçeşehir Üniversitesi	27	22	1	107	60	109	9	335	15.235	2,20
İstanbul Kültür Üni.	85	96	7	150	198	365	34	935	42.816	2,18
İstanbul Ticaret Üni.	68	44	3	167	113	140	7	542	26.979	2,01
Koç Üniversitesi	50	36	1	176	144	154	10	571	29.773	1,92
Beykent Üniversitesi	23	11	0	54	46	102	1	237	12.365	1,92
Yaşar Üniversitesi	51	56	0	165	159	172	25	628	32.913	1,91
Maltepe Üniversitesi	41	33	3	119	69	124	12	401	21.566	1,86
Atılım Üniversitesi	61	23	7	112	146	193	8	550	30.720	1,79
Toplam	1.218	963	69	2.986	2.836	4.349	269			

2002 yılından önce kurulan 22 vakıf üniversitesinin kurum iç değerlendirme raporlarında misyon ve vizyon ifadelerine yer verilme oranları birlikte değerlendirildiğinde; raporlarında misyon ifadelerine en çok yer veren ilk on üniversiteden sekizinin raporlarında vizyon ifadesine en çok yer veren ilk on üniversite arasında yer aldığı görülmektedir. Bununla birlikte raporlarında misyon ifadelerine en az yer veren ilk on üniversiteden sekizinin raporlarında vizyon ifadesine en az yer veren ilk on üniversite arasında yer aldığı görülmektedir. Bu üniversitelerin raporlarında misyon bildirimi kelimelerine yer verme oranlarının ortalaması %2,34 iken vizyon bildirimi kelimelerine yer verme oranlarının

ortalaması %1,77'dir. 2002 yılından önce kurulan vakıf üniversitelerinin misyon bildirimi kelimelerine vizyon bildirimi kelimelerine oranla raporlarında daha fazla yer verdiği görülmektedir.

Üniversitelerin misyon bildirimlerine yer verme oranları ile vizyon bildirimlerine yer verme oranları arasındaki ilişki Tablo 11'de incelenmiştir. Tablo incelendiğinde benzerliğin en çok olduğu üniversitelerin %80 ile 2002 yılından önce kurulan vakıf üniversiteleri, benzerliğin en az olduğu grubun %50 ve %60 ile 1992 yılında kurulan devlet üniversiteleri olduğu görülmektedir.

Tablo 10

2002 Yılından Önce Kurulan Vakıf Üniversitelerinin Vizyon Bildirimi Kelimelerine Kurum İç Değerlendirme Raporlarında Yer Verme Oranları

Üniversite Adı	Toplum	Araştırma	Dünya	Bilimsel	Evrensel	Akademik	Uluslararası	Vizyon Bildirimi Toplam	Toplam Kelime Sayısı	Vizyon Bildirimi Kelimelerine Yer Verilme Oranı (%)
Doğuş Üniversitesi	53	116	36	39	5	143	78	470	20.340	2,31
Kadir Has Üniversitesi	55	96	6	6	10	63	40	276	12.417	2,22
Çağ Üniversitesi	32	69	1	22	0	58	24	206	9.310	2,21
Çankaya Üniversitesi	55	152	22	41	2	101	90	463	21.407	2,16
Sabancı Üniversitesi	112	356	40	28	0	101	85	722	33.685	2,14
Işık Üniversitesi	17	30	8	12	2	23	16	108	5.258	2,05
İstanbul Bilgi Üni.	85	136	28	24	4	206	85	568	27.964	2,03
Bahçeşehir Üniversitesi	27	107	23	10	1	85	53	306	15.235	2,01
İ. Doğramacı Bilkent Üni.	64	318	52	33	0	318	119	904	45.805	1,97
Haliç Üniversitesi	19	44	1	5	1	33	18	121	6.220	1,95
İzmir Ekonomi Üni.	58	93	9	21	7	105	54	347	18.470	1,88
İstanbul Ticaret Üni.	68	167	32	26	3	108	61	465	26.979	1,72
Başkent Üniversitesi	62	94	4	28	2	123	58	371	21.698	1,71
Yeditepe Üniversitesi	68	113	15	13	0	111	71	391	24.339	1,61
Maltepe Üniversitesi	41	119	13	24	3	74	67	341	21.566	1,58
İstanbul Kültür Üni.	85	150	21	66	7	214	117	660	42.816	1,54
Koç Üniversitesi	50	176	19	14	1	112	85	457	29.773	1,53
Yaşar Üniversitesi	51	165	11	45	0	143	89	504	32.913	1,53
Beykent Üniversitesi	23	54	5	11	0	46	26	165	12.365	1,33
İstanbul Okan Üni.	86	229	31	26	13	222	108	715	59.234	1,21
Atılım Üniversitesi	61	112	15	16	7	84	58	353	30.720	1,15
Ufuk Üniversitesi	46	90	7	47	1	146	26	363	33.335	1,09
Toplam	1.218	2.986	399	557	69	2.619	1.428			

Tablo 11

Misyon ve Vizyon Bildirimine Kurum İç Değerlendirme Raporunda En Çok ve En Az Yer Veren Üniversitelerin Kıyaslanması

Kategori Adı	Misyon Bildirimi Kelimelerine En Çok Yer Veren İlk On Üniversitenin Vizyon Bildirimi Kelimelerine En Çok Yer Veren İlk On Üniversite İçindeki Oranı (%)	Misyon Bildirimi Kelimelerine En Az Yer Veren İlk On Üniversitenin Vizyon Bildirimi Kelimelerine En Az Yer Veren İlk On Üniversite İçindeki Oranı (%)
1992 Yılından Önce Kurulan Devlet Üniversiteleri	70	80
1992 Yılında Kurulan Devlet Üniversiteleri	50	60
2002 Yılından Önce Kurulan Vakıf Üniversiteleri	80	80

Tablo 12

Misyon ve Vizyon Bildirimine Kurum İç Değerlendirme Raporunda En Çok ve En Az Yer Veren Üniversitelerin Kıyaslanması

Kategori Adı	Misyon Bildirimi Kelimelerine Yer Verilme Oranlarının Ortalaması (%)	Vizyon Bildirimi Kelimelerine Yer Verilme Oranlarının Ortalaması (%)	Misyon ve Vizyon Bildirimi Kelimelerine Yer Verilme Oranlarının Ortalaması (%)
1992 Yılından Önce Kurulan Devlet Üniversiteleri	2,65	2,02	2,34
1992 Yılında Kurulan Devlet Üniversiteleri	1,76	2,05	1,91
2002 Yılından Önce Kurulan Vakıf Üniversiteleri	2,34	1,77	2,06

Örnekleme dahil edilen üniversite gruplarının misyon ve vizyon bildirimlerine ortalama yer verme oranlarına Tablo 12’de karşılaştırmalı olarak yer verilmiştir. Misyon bildirimi kelimelerine en çok yer veren grup %2,65 ile 1992 yılından önce kurulan devlet üniversitelerinin oluşturduğu grup iken misyon bildirimi kelimelerine en az yer veren grup %1,76 ile 1992 yılında kurulan devlet üniversitelerinin oluşturduğu gruptur. Üç grup arasında kurum iç değerlendirme raporlarında vizyon bildirimi kelimelerine en çok yer veren grup %2,05 ile 1992 yılında kurulan devlet üniversitelerinin oluşturduğu grup iken vizyon bildirimi kelimelerine en az yer veren grup %1,77 ile 2002 yılından önce kurulan vakıf üniversitelerinin oluşturduğu gruptur. Ortalamalara bakıldığında; raporlarında misyon ve vizyon kelimelerine daha çok yer veren grup %2,34 ile 1992 yılından önce kurulan devlet üniversiteleri iken misyon ve vizyon kelimelerine daha az yer veren grup %1,91 ile 1992 yılında kurulan devlet üniversiteleridir.

Sonuç ve Tartışma

Stratejik yönetim, stratejik planlama, kalite gibi kavramların mali mevzuata işlenme tarihi henüz çok yenidir. Stratejik planın yenilenmesi gibi istisnai durumlarla karşılaşmayan üniversiteler, 2025 Ocak ayı itibarıyla beşinci dönem stratejik planlarını uygulamaya başlayacaktır. Bununla birlikte yükseköğretim kurumları, 2025 yılı Nisan ayında onuncu kez kurum iç değerlendirme raporlarını kamuoyuna sunmuş olacaklardır.

Emekci ve Doğan (2020) tarafından devlet ve vakıf üniversitelerinin stratejik planlarındaki misyon ve vizyon ifadelerini tematik açıdan incelemeyi ve analiz etmeyi

amaçlayan çalışmadaki temaların altında en sık tekrar eden bilgi, teknoloji, dünya, araştırma, geliştirme, evrensel, ulusal ve girişimci ifadelerinin çalışmamızda da en sık tekrar eden misyon ve vizyon sözcükleri arasında yer aldığı görülmüştür. Kuzu (2020), çalışmasında ilk 1000 içinde daha üst derecelerde yer alan yurt dışı üniversitelerle benzer şekilde ilk 1000 içindeki Türk üniversitelerinin misyon ve vizyon ifadelerinde yetkinlik/yeterlilik, yenilikçilik, uluslararasılaşma ve mükemmeliyet temalarına daha fazla yer vermesi Türk üniversitelerinin dünya çapında üniversite olma nosyonunu doğru algıladıkları şeklinde yorumlamıştır. Bu bulgular, çalışmamızda tekrar ettiğini analiz ettiğimiz yenilik ve uluslararası sözcükleriyle örtüşmektedir. Özdem (2011), 72 devlet üniversitesinin misyon ve vizyonlarını incelediği çalışmada üniversitelerin misyon ifadelerinde en çok “Evrensel nitelikte, yeterli ve yetkin bilgiye sahip olmak” ifadesini, vizyon ifadelerinde ise en çok “Yurt içi ve yurt dışında tanınan saygın, lider bir araştırma üniversitesi olmak” mesajını vurguladıklarını analiz etmiştir. Çalışmanın bulguları analizlerimizle örtüşmektedir.

Çalışmada yapılan misyon bildirimlerinin kelime tekrarı analizlerinde örnekleme dahil edilen üniversitelerin misyon bildirimlerinde en sık tekrar eden yedi kelimedenden beşinin (araştırma, bilim, bilgi, toplum, evrensel) ortak olduğu ve bir kelimenin (eğitim) iki grupta da yer aldığı görülmüştür. Vizyon bildirimlerinin kelime tekrarı analizlerinde en sık tekrar eden yedi kelimedenden ikisinin (araştırma ve uluslararası) ortak olduğu ve dört kelimenin (eğitim, dünya, öncü ve bilimsel) iki grupta da yer aldığı görülmüştür. Devlet üniversiteleri ve vakıf üniversitelerinin misyon ve vizyon bildirimlerindeki ortak sözcük sayısının fazlalığı dikkat

çekicidir. Bu durum bizlere devlet üniversitelerinin ve vakıf üniversitelerinin varoluş sebeplerini ve varmak istedikleri yeri ortak bir dille ifade ettiklerini göstermektedir.

Çalışmada yapılan kelime matrisi analizlerinde ise üniversitelerin, misyon ve vizyon bildirimlerini raporlarında yansıtma oranlarını sıraladığımızda sıralamanın misyon bildirimini ve vizyon bildirimini için farklılaştığı görülmektedir. Misyon bildirimlerini raporlarında en çok yansıtan üniversitelerin sırasıyla; 1992 yılından önce kurulan devlet üniversiteleri, 2002 yılından önce kurulan vakıf üniversiteleri ve 1992 yılında kurulan devlet üniversiteleri oldukları görülmektedir. Vizyon bildirimlerini raporlarında en çok yansıtan üniversitelerin sırasıyla; 1992 yılında kurulan devlet üniversiteleri, 1992 yılından önce kurulan devlet üniversiteleri ve 2002 yılından önce kurulan vakıf üniversiteleri oldukları tespit edilmiştir. Üniversitelerin misyon ve vizyon ifadelerini kurum iç değerlendirme raporlarında yansıtma düzeylerinin ortalamalarına bakıldığında; birinci sırada 1992 yılından önce kurulan devlet üniversitelerinin, ikinci sırada 2002 yılından önce kurulan vakıf üniversitelerinin ve üçüncü sırada 1992 yılında kurulan devlet üniversitelerinin olduğu görülmektedir. Üç gruptaki üniversitelerin ortalaması ise %2,10'dur.

Misyon ve vizyon ifadelerini kurum iç değerlendirme raporlarına yansıtma ortalamalarında en başarılı üniversitelere bakıldığında 1992 yılından önce kurulan devlet üniversiteleri arasında Hacettepe Üniversitesi (%3,09), Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi (%2,91) ve Boğaziçi Üniversitesi (%2,87); 1992 yılında kurulan devlet üniversiteleri arasında Galatasaray Üniversitesi (%3,01), Sakarya Üniversitesi (%2,97) ve Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi (%2,89); 2002 yılından önce kurulan vakıf üniversiteleri arasında Haliç Üniversitesi (%2,48), Çankaya Üniversitesi (%2,46) ve Işık Üniversitesi'nin (%2,45) olduğu görülmektedir.

Yapılan analizler sonucunda üniversitelerin misyon ve vizyon bildirimlerini kurum iç değerlendirme raporlarına yansıtma düzeylerinin düşük olduğu görülmüştür. Üniversitelerin stratejik planlarıyla belirledikleri misyon ve vizyon bildirimlerinin oldukça benzer olmasına rağmen bu bildirimleri raporlarına yansıtma düzeylerinin düşük olmasının nedenlerini kurum iç değerlendirme raporlarının hazırlanma sürecinde aramak daha doğru olacaktır. Hiyerarşik olarak Yükseköğretim Kuruluna bağlı olan YÖKAK'ın özerk bir yapıya kavuşması ve yükseköğretim kurumlarında kalite komisyonu oluşturulmasının mevzuatla zorunlu hale gelmesi üniversitelerde iç kalite güvencesi sisteminin oluşması ve kalite ile ilgili süreçler açısından önemli gelişmelerdir. Bununla birlikte üniversitelerde kalite komisyonu adına faaliyet yürüten kalite birimlerinin yapılarında önemli oranda farklılık bulunmaktadır. Kalite komisyonu adına faaliyet yürüten birimler, kalite koordinatörlüğü, kalite güvence birimi, kalite geliştirme ve yönetimi birimi gibi farklı isimlerle oluşturulmuştur. Üstelik

bu birimlerde kalite komisyonuna verilen görevlerin dışında da faaliyet yürütüldüğü görülmektedir. Strateji Geliştirme Daire Başkanlıklarının stratejik plan, idare faaliyet raporu, performans programı gibi raporları hazırlama tecrübesi nedeniyle bazı üniversitelerde kurum iç değerlendirme raporlarının da bu birimler tarafından hazırlanarak kalite komisyonuna sunulduğu görülmektedir. Bu farklılıklar, hazırlanan kurum iç değerlendirme raporlarında farklı birimlerin rol alması nedeniyle stratejik plan ve kurum iç değerlendirme raporlarının birbirinden bağımsız raporlar olarak görülmesine ve iki belge arasında kopukluğa neden olmaktadır.

Stratejik planda belirlenen misyon ve vizyon ile kurum iç değerlendirme raporları arasındaki ilişkinin zayıf olmasının nedenlerinden bir diğeri de yükseköğretim kurumlarındaki stratejik plan hazırlama, kalite güvencesi oluşturma ve iç kontrol sistemi faaliyetlerini yürüten organların farklı olmasının olduğu düşünülmektedir. Üniversitelerde misyon ve vizyonun belirlendiği stratejik planlar, Strateji Geliştirme Kurulu tarafından nihai hale getirilmekte ve uygulama aşamasından sonra stratejik planların izleme ve değerlendirme süreçleri bu Kurulun sorumluluğunda yürütülmekte; kurum iç değerlendirme raporlarının hazırlanarak YÖKAK'a sunulması ile yükseköğretim kurumlarında iç ve dış kalite güvence sisteminin oluşturulması aşamalarında Kalite Komisyonu görev almakta; iç kontrol standartlarının sağlanması ve iç kontrol süreçlerine ilişkin izleme ve değerlendirme süreçlerinde ise İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu rol oynamaktadır. Üniversitelerin üst yöneticisi olan rektörler bu organlarda başkan olarak görev yapmakla birlikte diğer üyeler değişmektedir. Karar verici organların farklı olması nedeniyle üniversitelerin stratejik yönetim, kalite ve iç kontrol süreçlerinde ortaya çıkan hedefler, hedeflere ulaşmak için izlenecek yöntemler, öncelik alanları birbirinden farklı olabilmektedir. Bu durum iki farklı sonuç ortaya çıkarmaktadır. Bunlardan birincisi üniversitelerin stratejik planda belirlemiş olduğu misyon, vizyon, amaç ve hedeflerinden kopuk bir biçimde stratejik öncelikler ortaya çıkarması ve potansiyelini bu alanda kullanmasıdır. Dolayısıyla raporlar arasındaki bu farklılıklar yazılı belgeler arasındaki tutarsızlıkların ötesine geçmekte ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununda belirtilen kaynakların stratejik önceliklere göre tahmin edilmesi ve kullanılması ilkesini zedelemektedir. İkinci durum ise üniversitelerin kaynaklarını stratejik planda belirlediği öncelikler doğrultusunda kullanırken diğer kurumsal raporlarını stratejik planda ortaya konulan geleceğe bakış, farklılaşma stratejisi, amaç ve hedeflerden bağımsız ya da ilişkisi düşük bir biçimde hazırlamalarıdır.

Öneriler

Bu çalışmada elde edilen bulgulara dayanılarak aşağıda yer alan iki husus önerilmektedir:

- Üniversitelerde stratejik plan hazırlama süreciyle ilgili yasal mevzuatta stratejik planın katılımcı yönetim anlayışıyla hazırlanacağı, tüm çalışanlar tarafından

benimseneceği ve paydaşların görüşlerinin alınacağına ilişkin hükümlerin olması, stratejik planın i ve dış paydaşlarca benimsenmesini sağlamaktadır. Stratejik planların geleceğe bakış başlığı altında yer alan misyon ve vizyon bildirimlerinin yasal mevzuatta belirtilen kriterlere uygun olarak hazırlanmasının ve çalışanlara, öğrencilere ve dış paydaşlara daha etkili yöntemlerle duyurulmasının bu bildirimlerin kurumun hazırladığı raporlarda yer verilme oranını yükselteceği düşünülmektedir.

- Stratejik planlar, kurumun iç kontrol sistemi ile i ve dış kalite güvencesini kapsayacak bir biçimde tüm faaliyet alanlarını ayrıntılı bir biçimde tasarlayan belgeler olarak görülmemektedir. Eğitim yöntemi ve tekniklerin, yönetim sistemlerinin ve izleme yöntemlerinin hızla değiştiği düşünüldüğünde ve stratejik planların beş yıllık bir dönemi kapsadığı dikkate alındığında stratejik planlardaki bu kapsayıcılık beklentisi doğru olmayacaktır. Bunun yerine üniversitelerde stratejik yönetim, kalite ve iç kontrol süreçlerinde alt çalışma grupları, ekip ya da komisyon kanalıyla farklılaşabilmekle birlikte rektör, rektör yardımcıları, genel sekreter, kalite birimi yöneticisi ve mali hizmetler birimin yöneticisini kapsayan nihai kararı verecek tek bir organın olmasının organlar arasındaki iletişim eksikliğini ortadan kaldırarak kurumsal raporlar arasındaki uyumun sağlanması bakımından faydalı olacağı dşnlmektedir.

Extended Abstract

Mission and Vision Analysis of Institutional Self Evaluation Reports of Universities

Discussions have begun on the applicability of strategic management in the public sector since the mid-20th century. The first reason for these discussions is that compulsory taxes generally finance public expenditures. At the same time, the private sector generates income through sales; while social benefit is at the forefront in the provision of public services, the idea of profit is at the forefront in the private sector, and the public is considerably larger than the private sector. The second situation is the search for efficiency in the provision of public services due to the economic crises caused by the excessive increase in public expenditures despite all these differences. Finally, strategic management practices have been implemented in public institutions with the idea that presenting the situation analysis, determining the mission and vision, designing future scenarios, creating goals and objectives, and reviewing them periodically will contribute to public management and performance.

With the enactment of the Public Financial Management and Control Law No. 5018 in Türkiye, it has been stipulated that strategic management will be implemented in public administrations. Thus, public institutions have been required to prepare strategic plans. Public administrations must determine their mission and vision in the prepared strategic plans. Universities include mission and vision statements in the forward-looking section of their strategic plans prepared in five-year periods. In addition, universities have been preparing institutional self evaluation reports including the evaluations from the previous year under different names since 2016, and submitting them to the Higher Education Quality Board and sharing them with the public. Universities include much information about the services they provide in this prepared report.

Missions are statements that reveal the reason for the existence of the organization. The vision consists of statements that reveal the target to be achieved in the long term.

Universities prepare their strategic plans every five years, and their institutional self evaluation reports evaluate the previous year every year. It is expected that the mission and vision statements determined by the strategic plan will also be reflected in the institutional self evaluation reports prepared to monitor the quality assurance processes related to the basic activity areas of the universities.

Our study has two main objectives. The first is to evaluate whether the rate of including mission and vision statements in institutional self evaluation reports with older establishments is higher than that of universities established in more recent times in terms of the advantage of creating

an institutional culture and quality culture. The second is to evaluate whether the rate of including mission and vision statements in institutional self evaluation reports of foundation universities is higher than state universities, considering the views that strategic management and quality processes are implemented in the public sector after being implemented in the private sector and that the private sector works more efficiently and effectively than the public.

Although there are studies that analyze the mission and vision of universities in Türkiye or the world, the originality of our study is revealed by the fact that it is the first study to measure the level of reflection of mission and vision statements in the institutional self evaluation reports.

Method

The research universe is represented by 208 higher education institutions. In this study, a three-group sample comprised 28 state universities established before 1992, 24 state universities established in 1992, and 22 foundation universities established before 2002.

This study used the content analysis technique, one of the data analysis methods in qualitative research.

Results

When we rank the rates at which universities reflect their mission and vision statements in their reports in the word matrix analyses conducted in the study, it is seen that the ranking differs for mission statements and vision statements. The universities that reflect their mission statements the most in their reports are state universities established before 1992, foundation universities established before 2002, and state universities established in 1992. It has been determined that the universities that reflect vision statements the most in their reports are state universities established in 1992, state universities established before 1992, and foundation universities established before 2002.

As a result of the analyses, it has been observed that the level of reflection on universities' mission and vision statements in institutional self evaluation reports are low. Although the mission and vision statements determined by the universities' strategic plans are quite similar, it would be more accurate to look for the reasons for the low level of reflection of these statements in their reports in the preparation process of institutional self evaluation reports of the institution. The units operating on behalf of the quality commission have been formed with different names, such as quality coordinatorship, quality assurance unit, quality development, and management unit. Moreover, it

is seen that these units carry out activities outside the duties assigned to the quality commission. These differences cause the strategic plan and institutional self evaluation reports to be seen as independent reports due to the different units taking part in the institutional self evaluation reports prepared, causing a gap between the two documents.

Conclusions and Recommendations

Based on the findings obtained in this study, the following two issues are suggested:

- It is thought that preparing the mission and vision statements under the heading of the future perspective of strategic plans by the criteria specified in the legal legislation and announcing them to employees, students, and external stakeholders with more effective methods will increase the rate of these statements being included in the reports prepared by the institution.
- Although strategic management, quality, and internal control processes in universities may differ through sub-working groups, teams, or commissions, it is thought that having a single body that will make the final decision, including the rector, vice-rectors, general secretary, quality unit manager, and financial services unit manager, will be beneficial in terms of eliminating the lack of communication between the bodies and ensuring harmony between institutional reports.

Kaynakça

- Akyüz, Ö. F. (2001). *Değişim rüzgarında stratejik insan kaynakları planlaması*. Sistem Yay.
- Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S. & Yıldırım, E. (2010). Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri SPSS uygulamalı. Sakarya Yayıncılık.
- Ayten, A. M. (2016). Yükseköğretim kurumlarında stratejik sürdürülebilir alan yönetimi. *Yükseköğretim Dergisi*, 6(3), 142-154.
- Barca, M. (2002). Stratejik açı: Stratejik düşünme düzeyi, tarzı ve gerekliliği. R. R. Coşkun ve R. Altunışık (Ed.), *Stratejik boyutuyla modern yönetim yaklaşımları* (s. 9-26) içinde. Beta.
- Campbell, A. & Yeung, S. (1991). Creating a sense of mission. *Long Range Planning*, 24(4), 10-20.
- Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı. (2021). *Üniversiteler için stratejik planlama rehberi* (Sürüm 1.1). CSBB.
- Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı. (2022). *Kamuda stratejik yönetim*. Erişim adresi: <http://www.sp.gov.tr/tr/stratejik-plan/f/hazirlanan/>
- Çakır, R. (2016). Stratejik planlama süreci ve eğitim örgütlerinde stratejik planlama. *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi*, 30(30), 11-21.
- Devlet Planlama Teşkilatı. (2003). *Kamu kuruluşları için stratejik planlama kılavuzu*. DPT.
- Dinçer, Ö. (1998). *Stratejik yönetim ve işletme politikası*. Beta Yayınları.
- Emekci, M. & Doğan, S. (2020). Türkiye'deki üniversitelerinin misyon ve vizyon ifadelerinin tematik olarak incelenmesi. *Researcher*, 8(1), 161-203.
- Güçlü, N. (2003). Stratejik yönetim. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(2), 61-85.
- Hastürk, M. (2006). *Stratejik planlama ve performans esaslı bütçeleme*. Erişim adresi: <http://docplayer.biz.tr/6089831-Stratejik-planlama-ve-performans-esaslibutceleme.html>
- Hatiboğlu, Z. (1986). *İşletmelerde stratejik yönetim*. Temel Araştırma Yay.
- Kamu İdarelerince Hazırlanacak Stratejik Planlar ve Performans Programları ile Faaliyet Raporlarına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik. (2021, 22 Nisan). *T.C. Resmî Gazete*, 31462.
- Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu (Kanun No. 5018). (2003, 10 Aralık). *T.C. Resmî Gazete*, 25326.
- Koyuncuoğlu, Ö. & Tekin, M. (2022). Strategic entrepreneurial orientation in higher education: A comparative analysis. *Yükseköğretim Dergisi*, 12(1), 10-23.
- Küçükcene, M. & Özdemir, M. (2022). Eğitim yönetimi anabilim dalı misyon ifadelerinin kimlik bağlamında incelenmesi. *Yükseköğretim Dergisi*, 12(3), 424-436.
- Kuzu, Ö. H. (2020). Dünya çapında üniversiteler bağlamında misyon-vizyon üzerine karşılaştırmalı bir çalışma. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 1, 8-23.
- Lissack, M. & Roos, J. (2001). Be coherent, not visionary. *Long Range Planning*, 34, 53-70.
- Okumuş, D., Koyuncu, M. & Günlü, M. (Ed.). (2012). *İşletmelerde stratejik yönetim*. Seçkin Yay.
- Pamuk, G., Erkut, H., Ülengin, F., Akgüç, Ö., Koşma, H. & Alpay, Y. (1997). *Stratejik yönetim ve senaryo tekniği*. İrfan Yay.
- Peker, A. E. & Boyraz, A. (2017). Stratejik yönetim kavramına teorik bir yaklaşım. *Fırat Üniversitesi Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 1(2), 67-92.
- Söyler, İ. (2007). Kamu sektöründe stratejik yönetim uygulanabilir mi? (engeller/güçlükler). *Maliye Dergisi*, 152, 103-115.
- Steiner, G. A. (1979). *Strategic planning*. Simon and Schuster.
- Ülgen, H. & Mirze, S. K. (2013). *İşletmelerde stratejik yönetim*. Beta.
- Yılmaz, D. V. (2016). Türkiye'deki devlet üniversitelerinde uluslararasılaşma süreci: Stratejik planlar üzerinden bir değerlendirme. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 21(4), 1191-1212.
- Yükseköğretim Kalite Güvencesi ve Yükseköğretim Kalite Kurulu Yönetmeliği. (2018, 23 Kasım). *T.C. Resmî Gazete*, 30604.
- Yükseköğretim Kalite Kurulu. (2022). *Kurum iç değerlendirme raporu (KİDR) hazırlama kılavuzu* (Sürüm 3.1). Yükseköğretim Kalite Kurulu.
- Yükseköğretim Kurulu. (2022). *Üniversitelerimiz*. Erişim adresi: <https://www.yok.gov.tr/universiteler/universitelerimiz>

Bu makale Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivs 4.0 Unported (CC BY-NC-ND 4.0) Lisansı standartlarında; kaynak olarak gösterilmesi koşuluyla, ticari kullanım amacı ve içerik değişikliği dışında kalan tüm kullanım (çevrimiçi bağlantı verme, kopyalama, baskı alma, herhangi bir fiziksel ortamda çoğaltma ve dağıtma vb.) haklarıyla açık erişim olarak yayımlanmaktadır. / This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivs 4.0 Unported (CC BY-NC-ND 4.0) License, which permits non-commercial reuse, distribution and reproduction in any medium, without any changing, provided the original work is properly cited.

Yayıncı Notu: Yayıncı kuruluş olarak Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA) bu makalede ortaya konan görüşlere katılmak zorunda değildir; olası ticari ürün, marka ya da kuruluşlarla ilgili ifadelerin içerikte bulunması yayıncının onayladığı ve güvence verdiği anlamına gelmez. Yayıncının bilimsel ve yasal sorumlulukları yazar(lar)ına aittir. TÜBA, yayınlanan haritalar ve yazarların kurumsal bağlantıları ile ilgili yargı yetkisine ilişkin iddialar konusunda tarafsızdır. / *Publisher's Note: The content of this publication does not necessarily reflect the views or policies of the publisher; nor does any mention of trade names, commercial products, or organizations imply endorsement by Turkish Academy of Sciences (TÜBA). Scientific and legal responsibilities of published manuscript belong to their author(s). TÜBA remains neutral with regard to jurisdictional claims in published maps and institutional affiliations.*

